

# บทที่ 1

## บทนำ



### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการสื่อสารรวดเร็ว ผนวก ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถส่งผ่านจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ง่ายและรวดเร็ว ดังนั้นทางวิชาการจึงมีการพัฒนาให้ก้าวหน้าไปมาก มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาสู่วงการต่างๆ ในสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะในทางการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมจากซีกโลกหนึ่งสู่อีกซีกโลกหนึ่ง เป็นผลให้ประเทศที่กำลังพัฒนาพยายามก้าวตามวิวัฒนาการใหม่ๆ นี้อย่างมาก จนกระทั่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในสังคม ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญต่อความเจริญด้านวัตถุกลายเป็นวัตถุนิยมไป โดยเชื่อว่าชีวิตที่มีความสุขต้องอาศัยปัจจัยภายนอกและผลประโยชน์ทางวัตถุเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดมีระบบการแข่งขันกันมากขึ้นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน มากกว่าที่จะคำนึงถึงความเดือดร้อนทุกข์ยากของบุคคลอื่นซึ่งเป็นผลทางด้านจิตใจ ดังมีคนกล่าวขานกันมาว่า เมื่อมีความเจริญทางด้านวัตถุเพิ่มขึ้น พัฒนาการทางด้านจิตใจของคนลดต่ำลง ซึ่งพบว่าในปัจจุบันนี้บุคคลมีความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากขึ้น ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำชั่วและไม่เกรงกลัวต่อบาป ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ขาดความรัก ความเมตตากรุณาและความซื่อสัตย์ ไม่มีระเบียบวินัยสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงสภาวะทางจริยธรรมที่เสื่อมลง ดังนั้นหน่วยงานต่างๆ ในสังคมจึงหันมาให้ความสำคัญด้านจริยธรรมมากขึ้น เพราะจริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง และสงบสุขของบุคคลในสังคมและประเทศชาติ (พนัส ทัศนาคินทร์ , 2523)

ในวงการศึกษาก็เป็นองค์การสำคัญ ที่มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศชาติ ให้มีความเจริญงอกงามในทุกด้าน ในประเทศไทยถือว่าการศึกษาคือเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการพัฒนาประเทศ ถือเป็นนโยบายระดับชาติ โดยยึดหลักว่า ถ้าประชากรมีการศึกษาดี จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ โดยมีประเทศต่างๆ ก็มีการใช้ค่าระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยของประชากร เป็นคุณสมบัติหนึ่งในการกำหนดคุณภาพของประชากร ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องของการจัดการศึกษา อันมีสองหน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะบางสาขา อาทิเช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น จึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการ

ศึกษาให้มีคุณภาพทันสมัยและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการนำวิทยาการใหม่มาใช้เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

หากจะมองว่าการศึกษาคือปัจจัยหลักในการพัฒนาคน บุคคลอยู่ในการศึกษาในระดับตั้งแต่ก่อนปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียกกันว่า นักเรียน หากศึกษาในระดับอุดมศึกษา เรียกกันว่า นิสิตนักศึกษา ในแต่ละสถานศึกษาต่างกำหนดเป้าหมายหรืออุดมการณ์ ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้หลากหลาย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา คือ ความรู้คู่คุณธรรม เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครูอาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลาย เพราะนับแต่เข้าไปการศึกษาของประเทศจะต้องมีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุข ปรากฏผลสัมฤทธิ์ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 )

ในปัจจุบันนี้การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จึงเป็นสิ่งที่ได้รับการกล่าวขานกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะในวงการการศึกษา นักการศึกษาโดยส่วนใหญ่่มองว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นไม่ควรละเลยเรื่องของการพัฒนาจริยธรรม ยิ่งในปัจจุบันที่ประชาคมประชาชาติทางเศรษฐกิจประชาชนทั่วไปและสื่อมวลชนมองว่า ปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากผู้มีระดับการศึกษาสูง สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้วทั้งสิ้น โดยใช้ความรู้ความสามารถที่ได้รับการพัฒนาจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไปใช้ในทางที่เป็นโทษต่อสังคมส่วนรวม แต่ก่อให้เกิดประโยชน์เฉพาะตน เป็นการบ่งบอกถึงการขาดจริยธรรมในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมจริยธรรมเป็นกลไกหนึ่งของสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคมเป็นกลไกที่สร้างขึ้นมาจากความกลัวให้สังคมเป็นสังคมที่ดี เป็นสังคมอุดมคติของมนุษย์ มิได้จำกัดอยู่เพียงแสวงหาความสุขเพื่อมนุษย์บางคนบางกลุ่ม แต่ต้องเป็นไปเพื่อมนุษย์ทุกคนในสังคมที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน การแสดงออกของจริยธรรมของบุคคลแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน คือ ความรู้ในเชิงจริยธรรม ทศนคติเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ดังนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการที่จะพัฒนาจริยธรรมให้แก่ นิสิตนักศึกษาด้วย โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในวิชาชีพ

ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ หรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นความตายของผู้มารับบริการ เช่น วิชาชีพพยาบาล เป็นต้น

ผู้ที่เป็นพยาบาลจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมตามความคาดหวังของสังคมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ พร้อมทั้งจะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อให้บริการแก่ประชาชนผู้รับบริการ หรืออาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดการพยาบาลที่ดี คือ การให้การพยาบาลที่ดีแก่ผู้ป่วยได้นั้น นอกจากจะประกอบด้วยความชำนาญในการให้การพยาบาลแล้ว พยาบาลจะต้องมีความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีระเบียบวินัย เสียสละ ยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและรับผิดชอบต่อนักที่ (แฉล้ม พวงจันทร์ , 2527) ซึ่งสอดคล้องกับลอ หุตางกูร ( 2526 ) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะทางจริยธรรมของพยาบาลควรประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความมีเมตตาธรรม ประจําใจ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น ความเคารพในสิทธิมนุษยชน มีบุคลิกภาพและวุฒิภาวะที่เจริญเต็มที่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการและผู้ร่วมงาน ปฏิบัติธรรมภาระในการพยาบาลด้วยความสำนึกในหน้าที่ หรืออาจกล่าวสรุปได้ว่า พยาบาลควรประกอบไปด้วยจริยธรรมที่สำคัญได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีจริยธรรมในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล เพื่อที่จะเป็นพยาบาลที่สมบูรณ์แบบสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

การที่จะให้สังคมมีความเชื่อถือไว้วางใจในบริการของพยาบาล จำเป็นต้องพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้มีการแสดงออกซึ่งจริยธรรมให้ตรงตามความคาดหวังของสังคมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกซึ่งจริยธรรมของพยาบาลด้านการใช้เหตุผล เป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่านักศึกษาพยาบาลมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไปประกอบในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำการอย่างใดในสถานการณ์ต่างๆ และจะได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพิจารณากำหนดแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาอย่างมีแบบแผนต่อไป

กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้รับผิดชอบในการผลิตบุคลากรด้านการพยาบาล เพื่อให้รับใช้และบริการสังคมในด้านสุขภาพนั้น ได้มีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมาโดยตลอด จนในปัจจุบันได้กำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของผู้จะดำรงวิชาชีพพยาบาล ต้องเป็นผู้มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม เพราะวิชาชีพพยาบาลเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ การตัดสินใจที่ผิดพลาดอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ป่วยใน ความรับผิดชอบจนถึงแก่ชีวิตได้ ( อําพล จินดาวัฒนะ , 2540) หรืออาจก่อปัญหาเรื้อรังในเรื่องของสุขภาพที่จะต้องทำให้สูญเสียทั้งทรัพย์สินและเวลามากมาย กระทรวงสาธารณสุขได้พยายาม

พัฒนาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา เพื่อให้ได้นักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ และมีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ โดยในปัจจุบันนี้ มีวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา 2 วิธีการหลัก คือ

1. การสอบร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย เน้นที่ความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการ
2. การคัดเลือกโดยกระทรวงสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลเข้าศึกษา

อีกทั้งยังพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยนำระบบการเรียนการสอนแบบ PBL ( Problem - Base Learning ) มาใช้ เพื่อจะพัฒนา อบรมสั่งสอน นักศึกษา ให้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพ รวมทั้งการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาความมีคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลมีหน้าที่รับผิดชอบ คือ ผลิตบุคลากรทางการพยาบาล เพื่อออกไปปฏิบัติงานให้การพยาบาลแก่ประชาชนทั่วไป ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาโดยตลอด และมีการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผลิตพยาบาลวิชาชีพออกมารับใช้ให้บริการทางด้านสุขภาพแก่สังคมมากกว่า 50 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาในรุ่นแรกๆได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข หนึ่งวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีโครงสร้างการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการจัดกิจกรรมนักศึกษา และคุณวุฒิของคณาจารย์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และแต่ละวิทยาลัยจะมีนักศึกษาที่หลากหลายคล้ายคลึงกัน คือ นักศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ในตัวเมืองและชนบทในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน และเป็นนักศึกษาที่มาจากโครงการสอบร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยและโครงการคัดเลือกของกระทรวงสาธารณสุข ในอัตรา 80 : 20 เช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการแสดงออกซึ่งจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลด้านการใช้เหตุผล ทั้งนี้เพราะพยาบาลคือผู้ให้บริการแก่บุคคลในยามเจ็บป่วย ซึ่งเป็นความทุกข์ที่ขึ้นอยู่กับความเป็นความตาย พยาบาลทำหน้าที่ให้บริการแก่ผู้รับบริการ ต้องมีความรู้ความชำนาญทางเทคนิคเฉพาะสาขาของวิชาชีพ แต่เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากต้องให้การพยาบาลด้วยน้ำใจหรือด้วยจริยธรรมควบคู่กันไปด้วยเสมอ ดังที่ฟลอเรนซ์ ไนติงเกิล ( Florence Nightingale, 1973 อ้างใน แฉล้ม พวงจันทร์ , 2527) ได้เห็นว่า พยาบาลต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาแก่ผู้ป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยสนใจวิเคราะห์ถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล โดยยึดหลักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก เป็นแนวทางในการสร้างสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาจริยธรรม การกำหนดสถานการณ์ต่างๆมีลักษณะเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบโดย แสดงเหตุผลในการตอบ และให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในแต่ละสถานการณ์ แต่การที่บุคคลจะมี พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับใดนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น ระดับการศึกษา คริสแฮม (Chrisham , Patricia 1981) ได้ทำการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวก กับระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะพื้นฐานทางครอบครัว (ดวงเดือน พันธุ์นาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจั่น 2520) เพศ อายุ รายได้ (ลลิตา ฤกษ์สำราญ พรชูลี อาชวอรุณ และ เพ็ญใจ ศุขโรจน์ , 2529) เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัด กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการรับเข้า ศึกษา ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะพื้นฐานทางครอบครัว ได้แก่ รายได้ของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่อาจจะอ้างอิงได้ถึง นักศึกษาพยาบาลในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่นๆ และช่วยในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน หลักสูตร การจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อให้สอดคล้องต่อการพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักศึกษาต่อไป

### วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาระดับชั้นการพัฒนาทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล
2. เปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างปัจจัยคัดสรร ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาล
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับ นักศึกษา

### สมมติฐานในการวิจัย

ดวงเดือน พันธุ์นาวิน(2524) กล่าวว่า ความรู้เชิงจริยธรรมและพฤติกรรมทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และพัฒนาการทางสติปัญญา และตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (1979) ได้จำแนกพัฒนาการทางจริยธรรมออก

เป็น 3 ระดับ 6 ชั้น โดยระบุว่า ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป ควรมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ใน  
 ชั้นที่ 5 และ 6 ซึ่งถือเป็นระดับเหนือกฎเกณฑ์ สามารถตัดสินใจในข้อขัดแย้งต่างๆ โดยการนำ  
 เหตุผลและสถานการณ์มาคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานใน  
 การวิจัยว่า นักศึกษาพยาบาลมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 หรือ 6

### คำจำกัดความ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความ ดังนี้

**1. นักศึกษา** หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัด  
 กระทรวงสาธารณสุข ประจำปีการศึกษา 2543

**2. กิจกรรมนักศึกษา** หมายถึง กิจกรรมหรือประสบการณ์ที่สถาบันการศึกษา หรือนักศึกษา  
 จัดขึ้น ในรูปของงานหรือชมรมต่างๆ ซึ่งไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือมิได้บังคับว่าจะต้องเรียน ไม่  
 มีการให้คะแนนใดๆ ซึ่งส่งผลต่อการเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา แต่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มี  
 การเรียนรู้การทำงานในสังคม และส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษา

**3. ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา** หมายถึง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของ  
 นักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ ประธานสโมสรนักศึกษาและชมรมต่างๆ คณะ  
 กรรมการสโมสรนักศึกษาและชมรมต่างๆ และนักศึกษาทั่วไปที่เป็นเพียงสมาชิกชมรมต่างๆ

**4. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม** หมายถึง การที่นักศึกษาเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมโดยใช้เหตุ  
 ผลในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้น ตามระดับขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎี  
 โคลเบิร์ก ดังนี้

**ขั้นที่ 1** หลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำ  
 สิ่งใด เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ ยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไข

**ขั้นที่ 2** หลักการแสวงหากำไร หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใด โดย  
 ต้องการสิ่งแลกเปลี่ยนจากการกระทำของตนเอง มุ่งการตอบแทนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องทาง  
 สังคม

**ขั้นที่ 3** หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใด  
 เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องการเป็นคนดีหรือเด็กดีของบุคคลรอบข้างหรือสังคมของตนเอง

**ขั้นที่ 4** หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใด  
 โดยเป็นไปตามกฎเกณฑ์ต่างๆของสังคมอย่างเคร่งครัด

**ขั้นที่ 5** หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและค่านิยมสัญญา หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดด้วยความถูกต้องตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสานกับมาตรฐานการยอมรับจากสังคม โดยพิจารณาถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่

**ขั้นที่ 6** ยึดหลักอุดมคติสากล หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดโดยมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เคารพในความเป็นมนุษย์ของบุคคล มีความเกรงกลัวต่อบาปมีศีลธรรมประจำใจ

#### 5. ลักษณะการรับเข้าศึกษา หมายถึง วิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งนักศึกษาพยาบาล ได้แก่

**5.1 การสอบร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย** หมายถึง นักศึกษาที่เข้าเรียนโดยผ่านการสอบคัดเลือกตามระบบทบวงมหาวิทยาลัย

**5.2 โครงการคัดเลือกโดยกระทรวงสาธารณสุข** หมายถึง โครงการพิเศษที่กระทรวงสาธารณสุขจัดทำขึ้น เพื่อรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยเน้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะมาเป็นพยาบาลวิชาชีพ

#### 6. ภูมิหลังของนักศึกษา หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ได้แก่

**6.1 ระดับการศึกษาของบิดามารดา** หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบิดามารดา นักศึกษาตามระบบโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด แบ่งออกเป็น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวส./อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท และอื่นๆ

**6.2 ลักษณะอาชีพของบิดามารดา** หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานของบิดามารดา นักศึกษา เพื่อให้มีรายได้มาใช้จ่ายในครอบครัว ได้แก่ รับราชการ เกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว และไม่ได้ประกอบอาชีพ

**6.3 ระดับรายได้ของบิดามารดา** หมายถึง จำนวนเงินที่บิดามารดาของนักศึกษาได้รับในแต่ละเดือน เป็นผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพหรือปฏิบัติงาน

**7. ระดับชั้นปีการศึกษาของนักศึกษา** หมายถึง ชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4

**8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยสะสม

**9. ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา** หมายถึง องค์ประกอบทางด้านสังคมและกายภาพของนักศึกษาพยาบาล ที่มีผลกระทบต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ได้แก่ ภูมิสำเนาเพศ ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ระดับการศึกษาของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการรับเข้าศึกษา และภูมิหลังของนักศึกษา

**10.ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา** หมายถึง หากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจะมีผลให้ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาเปลี่ยนแปลงไปด้วย

**11. สถานการณ์** หมายถึง เหตุการณ์สมมติที่กำหนดขึ้นโดยมีเงื่อนไขเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรม เพื่อให้ให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลเชิงจริยธรรม

**12. ประเด็นปัญหา** หมายถึง เงื่อนไขปัญหาเชิงจริยธรรม ที่นักศึกษาจะต้องเลือกตอบว่าจะปฏิบัติตนเช่นไร และอธิบายถึงเหตุผลของการกระทำนั้นๆ

### ขอบเขตในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยผู้วิจัยจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทุกระดับชั้น ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2543 รวมทั้งสิ้น 483 คน โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะคำนึงเฉพาะองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา 9 ประการ คือ ภูมิลำเนา เพศ ระดับชั้นปีการศึกษา ของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการรับเข้าศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

**ตัวแปรต้น** คือ ภูมิลำเนา เพศ ระดับชั้นปีการศึกษาของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการรับเข้าศึกษา ภูมิลำเนาของนักศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา

**ตัวแปรตาม** คือ ระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา

### ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้ คือ

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา จะศึกษาเฉพาะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 3 และ 4 เท่านั้น เพราะเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงภาคการศึกษาแรกของปีการศึกษา 2543 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ยังไม่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน



2. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะศึกษาเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 3 และ 4 เท่านั้น ตามเหตุผลในข้อ 1

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล
2. สร้างเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลเป็นผู้มีความรู้อยู่ในระดับอุดมศึกษา เนื้อหาในข้อคำถามจะเป็นสาระที่นักศึกษาที่มีประสบการณ์ มีความสามารถที่จะเข้าใจคำถามในแบบสอบถามได้ด้วยตนเอง

โครงสร้างของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบเลือกตอบโดยแสดงเหตุผลประกอบ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

**ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป** ได้แก่ ภูมิลำเนา เพศ ระดับชั้นปีการศึกษาของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการรับเข้าศึกษา ภูมิลำเนาของนักศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา

**ตอนที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม** มีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม

### 3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ ระดับชั้นการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการรับเข้าศึกษา ภูมิลำเนาของนักศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ซึ่งประกอบด้วยค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3.2 วิเคราะห์ระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ซึ่ง

ประกอบด้วยค่ามัธยฐานเลขคณิต(Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และแผนภูมิ

3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นการศึกษา ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการรับเข้าศึกษา ภูมิหลังของนักศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา และระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) วิธีการ Spearman's Rho

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร และกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักศึกษา
2. ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการรับเข้าศึกษา ภูมิหลังของนักศึกษา กับระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมให้แก่นักศึกษาที่ถูกต้องและเหมาะสม

รายงานผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 บท รายการอ้างอิง และภาคผนวก โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความ วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพพยาบาล การจัดการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรม และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา (ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา) ผลการวิเคราะห์ระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป